

RESOLUCIJA EVROPSKEGA PARLAMENTA (EU) 2023/1960**z dne 10. maja 2023****s pripombami, ki so del sklepa o razrešnici glede izvrševanja proračuna Skupnega podjetja za pobudo za inovativno zdravje (pred 30. novembrom 2021: Skupno podjetje za pobudo za inovativna zdravila 2) za proračunsko leto 2021**

EVROPSKI PARLAMENT,

- ob upoštevanju sklepa o razrešnici glede izvrševanja proračuna Skupnega podjetja za pobudo za inovativno zdravje za proračunsko leto 2021,
 - ob upoštevanju člena 100 in Priloge V Poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za proračunski nadzor (A9-0069/2023),
- A. ker je bila novembra 2021 sprejeta Uredba Sveta (EU) 2021/2085 ⁽¹⁾ o ustanovitvi Skupnega podjetja za pobudo za inovativno zdravje, ki bo v okviru programa Obzorje Evropa nadomestilo Skupno podjetje za pobudo za inovativna zdravila 2 (IMI2) in bo imelo obdobje delovanja do 31. decembra 2031;
- B. ker je Skupno podjetje za pobudo za inovativno zdravje javno-zasebno partnerstvo za raziskave in inovacije na področju zdravja, ker je njegov cilj je prispevati k ustvarjanju vseunijskega ekosistema raziskav in inovacij na področju zdravja, ki bo olajšal prenos znanstvenih spoznanj v oprijemljive inovacije; ker bi te inovacije morale zajemati preprečevanje, diagnostiko, zdravljenje in obvladovanje bolezni.
- C. ker so ustanovni člani skupnega podjetja: Unija, ki jo zastopa Komisija, Evropski usklajevalni odbor radiološke, elektromedicinske in zdravstvene informacijske industrije, Advancing Healthcare, Evropska zveza farmacevtske industrije in združenj (EFPIA), Evropsko združenje za bioindustrijo in MedTech Europe (Evropsko trgovinsko združenje za industrijo medicinske tehnologije, vključno z diagnostiko, medicinskimi pripomočki in digitalnim zdravjem); ker Skupno podjetje za pobudo za inovativno zdravje temelji na dvostranskem modelu, pri čemer so Komisija in zasebni člani iz zadevnih panog in s področja raziskav zastopani v upravnem odboru ter prispevajo k operativnim dejavnostim tega skupnega podjetja;
- D. ker skupni proračun Skupnega podjetja za pobudo za inovativno zdravje za obdobje 2021–2027 znaša 2,4 milijarde EUR, od tega je polovica iz programa Obzorje Evropa; ker bo finančni prispevek Unije iz programa Obzorje Evropa, vključno z odobritvami Evropskega združenja za prosto trgovino, kril upravne in operativne stroške do 1,2 milijarde EUR, pri čemer znesek za kritje upravnih stroškov znaša do 30,2 milijona EUR; ker bo Unija v obdobju 2021–2028 v upravni proračun prispevala še do 22,3 milijona EUR, kar pomeni prerazporeditev iz Skupnega podjetja IMI2;

Proračunsko upravljanje in finančno poslovanje

1. pozdravlja navedbo Računskega sodišča, da zaključni račun Skupnega podjetja za pobudo za inovativno zdravje za leto, ki se je končalo 31. decembra 2021, v vseh pomembnih vidikih pošteno predstavlja njegov finančni položaj na dan 31. decembra 2021 ter njegovo poslovanje, denarne tokove in spremembe čistih sredstev za zaključeno leto v skladu z njegovo finančno uredbo in računovodskimi pravili, ki jih je sprejel računovodja Komisije; poudarja tudi, da so po podatkih iz poročila Računskega sodišča transakcije, povezane z računovodskimi izkazi, v vseh pomembnih vidikih zakonite in pravilne;

⁽¹⁾ Uredba Sveta (EU) 2021/2085 z dne 19. novembra 2021 o ustanovitvi skupnih podjetij v okviru Obzorja Evropa ter o razveljavitvi uredb (ES) št. 219/2007, (EU) št. 557/2014, (EU) št. 558/2014, (EU) št. 559/2014, (EU) št. 560/2014, (EU) št. 561/2014 in (EU) št. 642/2014 (UL L 427, 30.11.2021, str. 17).

2. ugotavlja tudi, da Obzorje Evropa za Skupno podjetje za inovativno zdravje določa ambiciozne cilje, ki jih bo moč doseči le, če bodo zasnovane in izvedene učinkovite rešitve za odpravo pomanjkljivosti v sistemih notranje kontrole tega podjetja in pripravo na prihodnje izzive, ki izhajajo iz večjih pristojnosti, na primer na področju upravljanja človeških virov in načrtovanja; v zvezi s tem poudarja, da zelo zapleteni in obremenjujoči izračuni in zahteve glede poročanja predstavljajo veliko tveganje napak, ter zato poziva, naj se preučijo možnosti poenostavitve, kjer je to mogoče in združljivo z obstoječim pravnim okvirom;
3. ugotavlja, da je končni razpoložljivi proračun za Skupno podjetje za pobudo za inovativno zdravje za leto 2021, vključno z neporabljenimi sredstvi iz prejšnjih let, ki jih je skupno podjetje ponovno vneslo v proračun za tekoče leto, namenski prejemki in prerazporeditvami v naslednje leto, znašal 11,0 milijona EUR v sredstvih za prevzem obveznosti in 210,4 milijona EUR v sredstvih za plačila; ugotavlja, da je izvrševanje sredstev za prevzem obveznosti in sredstev za plačila doseglo 75,91 % (98,66 % v letu 2020) in 95,39 % (97,08 % v letu 2020);
4. ugotavlja, da skupna podjetja nimajo usklajene opredelitve upravnih stroškov, ki bi bila podlaga za izračun finančnih prispevkov njihovih članov in pogoj za to, da bi bili ti podatki primerljivi; ob upoštevanju navedenega poziva k sprejetju skupnih smernic, da bi vsa skupna podjetja sprejela usklajen pristop za razvrstitev nekaterih kategorij odhodkov za upravne stroške, kot so odhodki za svetovanja, študije, analize, vrednotenja in tehnično pomoč;
5. je zaskrbljen, ker so ciljne vrednosti za prispevke, ki jih je doseglo Skupno podjetje za pobudo za inovativno zdravje, sorazmerno nizke; vendar ugotavlja, da je to povezano z dolgim trajanjem projektov, ki je posledica narave raziskav skupnega podjetja na področju inovativnega zdravja, in velikostjo svetovnih konzorcijev, ki izvajajo projekte; ugotavlja, da mora skupno podjetje v naslednjih letih za projekte sedmega okvirnega programa še vedno plačati 84,3 milijona EUR;
6. opozarja, da vse večje število nedokončanih projektov iz programov, ki izhajajo iz več večletnih finančnih okvirov in se izvajajo hkrati, pomeni tveganje, da upravni viri, potrebni za učinkovito upravljanje teh sredstev, morda ne bodo zadostovali; je zadovoljen, da so nadaljnji ukrepi v zvezi z razrešnico za leto 2020 privedli do ukrepov za obravnavo tega vprašanja in da bo Skupno podjetje za pobudo za inovativno zdravje o podrobnostih postopka poročalo v konsolidiranem letnem poročilu o dejavnostih za leto 2022;
7. glede operativnih obveznosti Skupnega podjetja za pobudo za inovativno zdravje ob koncu leta 2021 ugotavlja, da je skupno podjetje s tem razpisom ob koncu leta 2021 skoraj v celoti prevzelo 966 milijonov EUR najvišjega prispevka Unije za podpisane sporazume o dodelitvi nepovratnih sredstev v sklopu Sedmega okvirnega programa, od česar bo treba v prihodnjih letih plačati še približno 84,3 milijona EUR (8,7 %); ugotavlja, da so zasebni člani zagotovili stvarne prispevke v isti vrednosti; ugotavlja, da je v letu 2021 stopnja izvrševanja proračuna za plačila, ki ga je imelo skupno podjetje na voljo za projekte v sklopu Sedmega okvirnega programa, znašala 80 %. poleg tega ugotavlja, da Skupno podjetje za pobudo za inovativno zdravje v letu 2021 ni imelo skoraj nobenih operativnih sredstev za prevzem obveznosti, saj je zadnji razpis za zbiranje predlogov zaključilo ob izteku leta 2014;
8. konec leta 2021 je Skupno podjetje za pobudo za inovativno zdravje prevzelo obveznosti v višini 1 452,1 milijona EUR ali 91 % najvišjega možnega prispevka Unije za podpisane sporazume o dodelitvi nepovratnih sredstev v okviru programa Obzorje 2020, ki je znašal 1 595,4 milijona EUR; ugotavlja, da je bil razlog predvsem to, da z razpisom za zbiranje predlogov v letu 2019 ni bilo mogoče zajeti vseh načrtovanih tem in da je bil proračun Unije s sklepom upravnega odbora ustrezno zmanjšan; ugotavlja, da je treba od tega zneska prevzetih obveznosti v prihodnjih letih poravnati še približno 616,8 milijona EUR (ali 42,5 %); ugotavlja tudi, da so zasebni člani Skupnega podjetja za pobudo za inovativno zdravje sprejeli pravno zavezo, da bodo zagotovili stvarne prispevke v znesku 1 520,7 milijona EUR;

9. poudarja, da je v letu 2021 stopnja izvrševanja proračuna za plačila, ki ga je imelo skupno podjetje na voljo za projekte v okviru programa Obzorje 2020, znašala 97 % ter da Skupno podjetje za pobudo za inovativno zdravje za leto 2021 ni imelo skoraj nobenih operativnih odobritev za prevzem obveznosti, saj je Uredba Sveta (EU) št. 557/2014 ⁽²⁾ zahtevala, da se vse obveznosti prevzamejo pred koncem leta 2020, Uredba (EU) 2021/2085 pa je začela veljati šele konec leta 2021, v letu 2021 pa ni bil objavljen noben razpis;

Uspešnost

10. na podlagi letnega poročila ugotavlja, da je bil leta 2021 dokončan projektni portfelj IMI2 s podpisom zadnjih 15 sporazumov o dodelitvi nepovratnih sredstev za projekte IMI2; je seznanjen, da ima 15 na novo oblikovanih projektov skupni proračun v višini 413 milijonov EUR, od katerih približno polovica izhaja iz programa Unije Obzorje 2020, preostali del pa izhaja iz prispevkov EFPIA in pridruženih partnerjev Skupnega podjetja IMI2 ter drugih virov;
11. z zadovoljstvom ugotavlja, da so projekti Skupnega podjetja za pobudo za inovativno zdravje ustvarili 275 sredstev, ki so med življenjskim ciklom projekta dosegla pomembne rezultate (cilj je bil 50); ugotavlja, da ta sredstva med drugim vključujejo orodja, metodologije, procese, storitve, gradivo za usposabljanje; ugotavlja, da so primeri teh rezultatov ključne faze kliničnega preskušanja, živalski modeli, prototipi, komercializacija, patenti in publikacije; poleg tega ugotavlja, da udeleženci iz industrije v mnogih projektih Skupnega podjetja za pobudo za inovativno zdravje uporabljajo nova orodja in postopke, razvite v teh projektih, na primer živalske modele, standarde, biološke označevalce, standardne operativne postopke, presejalne platforme, mreže za klinična preizkušanja;
12. v zvezi s prepoznavnostjo poudarja, da je Skupno podjetje za pobudo za inovativno zdravje z odločnim komuniciranjem ciljnim skupinam še naprej dokazovalo dodano vrednost Unije s poudarkom na odprtosti, preglednosti, ustreznosti in skladnosti dejavnosti skupnega podjetja; ugotavlja, da je s spodbujanjem raznolikosti svoje produkcije še naprej razširjalo rezultate projektov in uspešne zgodbe in vključilo več kot 100 pisnih člankov v različnih slogih ter kratke, dostopne posnetke za promocijo preko družbenih medijev; poleg tega ugotavlja, da so bili na novo ustvarjeno spletno stran Skupnega podjetja za pobudo za inovativno zdravje dodane vse preglednice projekta Skupnega podjetja IMI2, da bi olajšali njihovo promocijo v prihodnosti; spodbuja Skupno podjetje za pobudo za inovativno zdravje, naj morebitne uspešne strategije prepoznavnosti deli z drugimi skupnimi podjetji, da bi državljanom predstavilo njihovo dodano vrednost;

Zaposlovanje in osebje

13. ugotavlja, da kadrovski načrt predvideva 39 začasnih uslužbencev, 15 pogodbenih uslužbencev in 2 napotena nacionalna strokovnjaka, kar je skupaj 56 uslužbencev; ugotavlja, da je bilo 31. decembra 2021 zasedenih 50 delovnih mest: 36 od 39 začasnih uslužbencev (92,30 %), 13 od 15 pogodbenih uslužbencev (86,70 %) in 1 od 2 napotenih nacionalnih strokovnjakov (50 %); poleg tega ugotavlja, da bodo prosta delovna mesta v zvezi z začasnimi uslužbenci zapolnjena leta 2022, saj potekata dva izbirna postopka, leta 2022 pa bo ukinjeno eno delovno mesto napotenega nacionalnega strokovnjaka;
14. pozdravlja, da je Skupno podjetje za pobudo za inovativno zdravje pri posvetovanju z zunanjimi strokovnjaki ohranilo dobro geografsko uravnoteženost (20 različnih držav) in uravnoteženo zastopanost spolov (22 žensk, 17 moških);
15. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je v obdobju 2018–2021 povprečen letni delež začasnih uslužbencev v vseh skupnih podjetjih ostal visok in je znašal približno 11 % statutarnih uslužbencev; opozarja, da se zaradi visokega deleža pogodbenega osebja občutno povečuje stopnja fluktuacije zaposlenih Skupnega podjetja za pobudo za inovativno zdravje in dodatno destabilizirajo kadrovske razmere; poudarja tudi, da bi moralo zaposlovanje agencijskih delavcev ostati začasna rešitev, sicer bi lahko negativno vplivalo na splošno smotrnost poslovanja Skupnega podjetja za pobudo za inovativno zdravje, kot so ohranitev ključnih kompetenc, nejasni kanali odgovornosti, morebitni sodni spori in manjša učinkovitost uslužbencev;

⁽²⁾ Uredba Sveta (EU) št. 557/2014 z dne 6. maja 2014 o ustanovitvi Skupnega podjetja za pobudo za inovativna zdravila 2 (UL L 169, 7.6.2014, str. 54).

16. na podlagi letnega poročila o dejavnostih za leto 2021 ugotavlja ustrezno zastopanost spolov, saj je žensk 66 %: 50 % članov upravnega odbora, 61,5 % imenovanih kandidatov v skupini predstavnikov držav in 41,7 % polnopravnih članov znanstvenega odbora; spodbuja Skupno podjetje za pobudo za inovativno zdravje, naj še naprej ohranja to ravnovesje;
17. ceni dejstvo, da so stalne izboljšave pri delovnem postopku vodenja projektov in usklajena prizadevanja zaposlenih Skupnega podjetja za pobudo za inovativno zdravje prispevale k premostitvi težav, povezanih s pandemijo covid-19, in s tem zagotovile neprekinjeno poslovanje ter omogočile izvrševanje operativnega proračuna za leto 2021 v pomembnem deležu 96,04 %;
18. ugotavlja, da skupna podjetja od leta 2016 v pokojninski sistem Unije niso plačevala prispevkov delodajalcev za zaposlene v skupnih podjetjih, ki ustreza razmerju med prihodki, ki jih subvencionira država, ki ni v Uniji, in njihovimi skupnimi prihodki, ker Komisija teh odhodkov ni predvidela v proračunu skupnih podjetij niti ni uradno zahtevala teh plačil; poziva Komisijo, naj sprejme ukrepe za preprečevanje podobnih težav v prihodnosti;

Sistemi notranje kontrole

19. ugotavlja, da naknadno revizijo vmesnih in končnih plačil Sedmega okvirnega programa opravlja Skupno podjetje za pobudo za inovativno zdravje, naknadno revizijo plačil v okviru programa Obzorje 2020 pa skupna revizijska služba GD RTD Komisije. Ugotavlja, na podlagi rezultatov naknadnih revizij, ki so bili na voljo konec leta 2021, da je Skupno podjetje za pobudo za inovativno zdravje poročalo o reprezentativni stopnji napake v višini 1,9 % (2,16 % leta 2020) in stopnji preostale napake v višini 0,8 % (1,14 %) za projekte Sedmega okvirnega programa ter reprezentativni stopnji napake v višini 0,97 % (11,3 % leta 2020) in stopnji preostale napake v višini 0,6 % (0,74 % leta 2020) za projekte programa Obzorje 2020 (obračuni in končna plačila);
20. ugotavlja, da je Računsko sodišče, da bi ocenilo kontrolo operativnih plačil Skupnega podjetja za pobudo za inovativno zdravje, revidiralo naključno vzorčena plačila iz programa Obzorje 2020, izvršena v letu 2021, in sicer na ravni končnih upravičencev, pri čemer je želelo potrditi stopnje napak iz naknadnih revizij; ugotavlja, da je v enem primeru odkrilo in količinsko opredelilo sistemsko napako v zvezi s stroški dela zaradi uporabe nepravilnih urnih postavk, ki niso temeljile na zaključenem finančnem letu, v nekem drugem pa napako zaradi neobstoja ustreznih dokazil za prijavljeno opremo in potne stroške;
21. poudarja, da je Računsko sodišče na podlagi ugotovitev potrdilo sistemske napake v zvezi s prijavljenimi stroški dela in da se zlasti v malih in srednjih podjetjih ter pri novih upravičencih pogosteje ponavljajo napake; poudarja, da se o teh napakah tudi redno poroča v prejšnjih letnih poročilih Računskega sodišča od leta 2017; zato poudarja, da sta poenostavitev pravil programa Obzorje 2020 za prijavo stroškov dela in širša uporaba poenostavljenih možnosti obračunavanja stroškov predpogoj, da se stopnje napake ustalijo pod ravno pomembnosti; opozarja, da bi morale Skupno podjetje za pobudo za inovativno zdravje okrepiti svoje sisteme notranje kontrole, da bi zmanjšalo povečano tveganje v zvezi z MSP in novimi upravičenci, ter pri nekaterih kategorijah upravičencev, ki so bolj dovzetni za napake, kot so MSP in novi upravičenci, močno spodbujati uporabo orodja za izračun stroškov osebja; pozdravlja, da so v letu 2022 vsa skupna podjetja začela izvajati ukrepe za zmanjšanje stopnje napake v skladu z ukrepom, ki ga je predlagalo Računsko sodišče in ki vključuje preučitev možnosti uporabe poenostavljenih oblik stroškov, kot so stroški na enoto, pavšalni zneski in pavšalne stopnje;
22. ugotavlja, da glede na večletno naravo obeh programov in posameznih raziskovalnih projektov stopnja preostale napake, izračunana na podlagi trajanja programa, smiselno kaže na finančni učinek napak in da se v poročilu upoštevajo popravki, ki jih je izvedlo Skupno podjetje za pobudo za inovativno zdravje, ter dejstvo, da to podjetje ekstrapolira sistematične ugotovitve revizij, s čimer se je znatno povečal čistilni učinek revizij; ugotavlja tudi, da se med napredovanjem programov upravičenci učijo iz svojih napak in da si Skupno podjetje za pobudo za inovativno zdravje z izkušnjami, pridobljenimi na podlagi revizijskih ugotovitev, stalno prizadeva tudi za boljše obveščanje upravičencev o morebitnih pasteh, da bi jim pomagalo pravilno poročati o njihovih stroških, kar posledično preprečuje napake;

Preprečevanje in obvladovanje nasprotij interesov ter strategija za boj proti goljufijam

23. ugotavlja, da ima Skupno podjetje za pobudo za inovativno zdravje strategijo za boj proti goljufijam, ki je usklajena s strategijo Komisije za boj proti goljufijam (CAFS 2019) in skupno strategijo za boj proti goljufijam za raziskovalno skupino (RAFS 2019), ki jo dopolnjujejo dodatni ukrepi za boj proti goljufijam, povezani z upravljanjem pogodb o storitvah;
 24. ugotavlja, da se ukrepi, ki se izvajajo v zvezi z nepovratnimi sredstvi in operativnimi dejavnostmi, usklajujejo z GD RTD in drugimi raziskovalnimi agencijami prek večletnega akcijskega načrta, ki ga usklajuje odbor za goljufije in nepravilnosti v raziskavah (FAIR);
 25. ugotavlja, da so dejavnosti Skupnega podjetja IMI2 za boj proti goljufijam v letu 2021 zajemale sodelovanje z dejavnostmi odbora FAIR, povečanje ozaveščenosti zaposlenih o boju proti goljufijam, vključno z udeležbo na konferenci Evropskega urada za boj proti goljufijam z naslovom „Združeni proti korupciji – ohranjanje etičnih standardov institucij EU“ in ocenjevanje tveganja goljufij; poleg tega ugotavlja, da je bila naloga dvojna, ena vključena v letni cikel proti goljufijam in druga, širša in natančnejša, za vzpostavitev podlage za revizijo splošne strategije proti goljufijam za Skupno podjetje za pobudo za inovativno zdravje;
 26. poleg tega pozdravlja, da so bile redne informacije o tveganjih, povezanih z goljufijami, in postopkih, ki bodo uporabljeni v primeru suma na goljufijo/nepravilnosti, sporočene celotnemu osebju Skupnega podjetja za pobudo za inovativno zdravje, ter da je bila pozornost osredotočena na presečna vprašanja, kot so tveganja v zvezi z nasprotji interesov, prenosom pristojnosti in ločitvijo nalog.
-